

Ukoms undersøkelse viser at kontrolliltakene bør styrkes

UTFORMING AV SKJERMINGSENHETER I DET PSYKISKE HELSEVERNET

Ukoms undersøkelse viser at kontrolltiltakene bør styrkes

Publisert 20. mai 2021

ISBN 978-82-8465-012-8

Ukoms undersøkelse viser at regelverket og rundskrivene ikke er tilstrekkelig for at velferdskontrollen avdekker fysisk utforming som er uegnet for pasientene. Dette viser et behov for å gjøre endringer i saksbehandlingsrundskrivet. Fysisk utforming må omtales mer konkret og detaljert.

Fram til nå synes det som at Sivilombudsmannen er den eneste instansen som rutinemessig ser på den fysiske utformingen av lokaler i det psykisk helsevernet. Sivilombudsmannens mandat er å undersøke om grunnleggende menneskerettigheter hos frihetsberøvede mennesker ivaretas.

Forsvarlighetskravet som tilsynsmyndighetene skal vurdere, bør innebære en høyere standard enn risikoen for brudd på menneskerettigheter. En minstestandard kan bidra til trygge, verdige og terapeutiske fysiske omgivelser for pasienter på en skjermingsenhet.

Rettsikkerhet ved tvangsinnleggelse

Det er svært varierende standard på bygninger i det psykiske helsevernet i Norge. Noen sykehus er nybygde, mens andre er gamle. Noen vedlikeholdes, mens andre gradvis forfaller. Dette innebærer at pasienter som blir tvangsinnlagt ikke får et likeverdig tilbud.

Kontrollkomisjonene og domstolene har som oppgave å vurdere om lovens vilkår for tvungent psykisk helsevern er oppfylt.

Ett av vilkårene er at institusjonen må være materielt i stand til å tilby den enkelte pasient tilfredsstillende behandling og omsorg. Dette er et vilkår som er absolutt. Møblement, badrom, innredning og sikkerhetsnivå i institusjonen skal vurderes.

Det er en fare for at kontrollkommisjonene og domstolene legger for mye vekt på at institusjonen er godkjent - og dermed ikke foretar en konkret vurdering av om institusjonen er egnet for den enkelte pasient. Det innebærer i så fall at det ikke skjer en reell prøving av vesentlige vilkår i loven.

I tillegg er det stor grad av skjønn i tolkningen av hva som skal kreves for å tilby pasienten tilfredsstillende behandling og omsorg. Dette gjør det vanskelig for pasienter, pårørende, helsepersonell og rettsinstansene å vite om den aktuelle institusjonen er egnet.

**Statens undersøkelseskomisjon
for helse-og omsorgstjenesten**

Postboks 225 Skøyen
0213 Oslo
E-post: post@ukom.no
Org nr: 921018924